

1. KiVa Koulu® ja kiusaaminen
2. Ennalta ehkäisy
3. Kiusaamiseen puuttuminen
4. KiVa Koulu -ohjelman vaikutukset

KiVa Koulu® ja kiusaaminen

Tavoitteet

- Kiusaamisen ennalta ehkäiseminen
- Kiusaamistapausten tehokas selvittäminen
- Kiusaamisen kielteisten vaikutusten minimointi

Julisteet

Huomioliivit

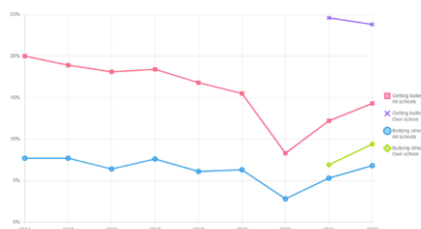
KiVa-oppitunnit, materiaalit ja pelit

Opas huoltajille

Oppilas- ja henkilökuntakyselyt ja raportit

Number of students who have bullied others or have been bullied themselves 2 or 3 times a month or more often

KiVa-tiimi kiusaamistapauksiin puuttumiseen

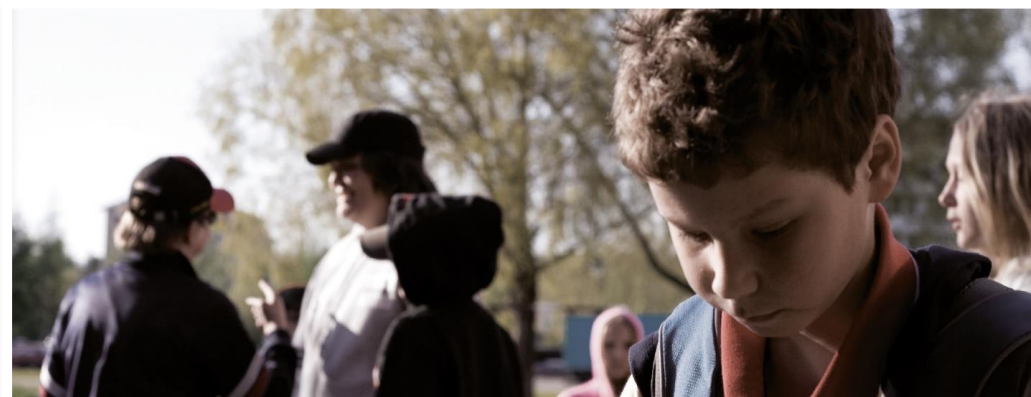
Mitä kiusaaminen on?

- Tahallista pahan mielen aiheuttamista, joka
 - on toistuvaa
 - kohdistuu suhteellisen puolustuskyvyttömään lapseen tai nuoreen
- Kiusaamisen määrittelyssä keskeistä ei ole teon muoto (esim. sanallinen / fyysinen) vaan sen **tahallisuus** ja **systemaattisuus**
- Kiusattu lapsi tai nuori kokee yleensä **monenlaista** kiusaamista

Kiusaamisen muodot

- Useimmiten sanallista (pilkkaamista, nimittelyä)
- Epäsuora kiusaaminen (ryhmän ulkopuolelle sulkeminen, ilkeiden juttujen levittäminen) on melko yleistä
- Nettikiusaaminen on yleistynyt huimasti. Netissä kiusattuja kiusataan **lähes aina myös muilla tavoin.**
- Fyysinen kiusaaminen ei ole yhtä tavallista

Mitä kiusaaminen ei ole?

- Kiusaamisessa ei ole kysymys...
 - konfliktista
 - riidasta
 - tappelusta
- ... vaan alistussuhteesta, vallan tai voiman väärinkäytöstä

Ennaltaehkäisy

Kiusaaminen ei kosketa vain kiusaajia ja kiusattuja

- Suurin osa oppilaista ei hyväksy kiusaamista
- Kuitenkin nähdessään kiusaamista he asettuvat hiljaisiksi hyväksyjiksi, ja kiusaaminen siten jatkuu
- Vain harvat tukevat kiusatuksi joutuvaa oppilasta
- Kiusaamiseen liittyvät ryhmänormit edellyttävät usein, että kiusatun kanssa ei saa olla kaveri, häntä ei “kuulu” hyväksyä
 - Kiusatun asema ryhmässä muuttuu ajan myötä yhä huonommaksi
- Tärkeää saada kaikki lapset ymmärtämään, että jokaisen asenteella ja toiminnalla on merkitystä

Lopetetaan kiusaaminen yhdessä!

Oppituntien keskeisimmät tavoitteet

- Saada lapset ymmärtämään mitä kiusaaminen on ja mitä siitä voi seurata
- Saada lapset ymmärtämään ryhmän merkitys kiusaamisessa
- Lisätä empatiaa kiusattuja kohtaan
- Opetella keinoja tukea kiusattuja ja ottaa vastuuta siitä, ettei kiusaamista ryhmässä sallita

Yhteistyö huoltajien kanssa

- Tukimateriaali huoltajille: www.kivakoulu.fi/Vanhemmat (kaikille avoin)
 - Tietoa kiusaamisesta
 - Tietoa huoltajien keinoista vähentää kiusaamista
 - Tietoa, kuinka tukea kiusattua lasta
- Opasta voi tilata myös painettuna (esim. vanhempainyhdistykset):
<https://shop.kivakoulu.fi/>

Mitä voit tehdä vähentääksesi kiusaamista?

1. Suhtaudu **vakavasti** ilmi tulevaan kiusaamiseen
2. Toimi **yhteistyössä** koulun kanssa
 - ilmoita kiusaamiseen liittyvästä huolesta
 - luota koulun kykyyn hoitaa asia
 - osallistu aktiivisesti koulun ja kodin yhteistyömuotoihin, esim. tapahtumat ja vanhempainillat
3. **Keskustele** lapsen/nuoren kanssa kiusaamisesta, vaikka tämä ei itse olisikaan kiusattu eikä kiusaisi toisia
 - rohkaistaan lapsia/nuoria olemaan menemättä mukaan kiusaamiseen, tukemaan kiusattuja ja kertomaan kiusaamisesta aikuisille!
 - kysellään luokan ilmapiiristä; onko lasta kiusattu, onko hän huomannut kiusaamista, otetaanko kaikki mukaan porukoihin jne...

Seurantatutkimusten perusteella tiedetään, etteivät lapset ja nuoret välttämättä itsestään ”kasva eroon” kiusaamisesta.

Kiusaaminen ei siis lopu itsestään, vaan **lapsilla, jotka kiusaavat muita toistuvasti, on suurempi riski kehittyä aikuisiksi, jotka ovat taipuvaisia aggressiiviseen ja väkivaltaiseen käyttäytymiseen.**

Kodin asenteet heijastuvat koulun kiusaamisen vastaisen työn **onnistumiseen.**

Kiusaamiseen puuttuminen

1. KiVa-tiimi

- Puuttuu esille tuleviin kiusaamistapauksiin yhteistyössä kiusatun oppilaan luokanopettajan kanssa
- Aurinkorinteen koulun KiVa-tiimiin kuuluvat lukuvuonna 2026-2027: rehtori Esa Miettinen, luokanopettaja Marianna Korteniemi, erityisopettaja Kristiina Alanko ja erityisopettaja Anna-Leena Holopainen

2. Onko kyseessä kiusaamistapaus?

- Kun koululle tulee tieto tai epäily kiusaamisesta, tiedon saanut aikuinen
 - kerää tarvittavat taustatiedot
 - ohjaa tapauksen KiVa-tiimille, jos kyseessä kiusaaminen

3. Keskustelut

- **KiVa-tiimi**: selvittämiskeskustelut kiusaajan/kiusaajien ja kiusatun kanssa
- **Luokanopettaja**: keskustelu muutaman sosiaalisesti taitavan luokkatoverin kanssa: ”Teidän apuanne tarvitaan!”
- Seurantakeskustelut kiusaajan/kiusaajien sekä kiusatun kanssa

4. Yhteistyö huoltajien kanssa

- Huoltajia informoidaan aina tiimin käsiteltävinä olleista tapauksista.
- Yhteyttä otetaan vasta, kun keskustelu oppilaan kanssa on käyty
 - Lapsille/nuorille halutaan antaa tilaisuus ensin itse kertoa tapahtuneesta ilman huoltajien puuttumista tilanteeseen.
- Tarpeen mukaan huoltajat voidaan kutsua koululle selvittämään asiaa, tämä ei kuitenkaan tapahdu rutiininomaisesti kaikissa tapauksissa
 - lapsille/nuorille itselleen annetaan ensin tilaisuus muuttaa käyttäytymistään

Mitä tapauksia ei ohjata KiVa-tiimille

- Esimerkiksi:
 - Konfliktit ja riitatilanteet
 - Erimielisyydet, väärinymmärryksistä johtuvat mielensä pahoittamiset
 - Yksittäiset kiusaamistapaukset (teko on harmillinen ja tahallinen, mutta se on tapahtunut vain kerran)
- sen sijaan koulun omat riitatilanteiden toimintamallit, esim. kasvatuskeskustelu

KiVa Koulu -ohjelman vaikutukset

KiVa Koulu -ohjelman on todettu...

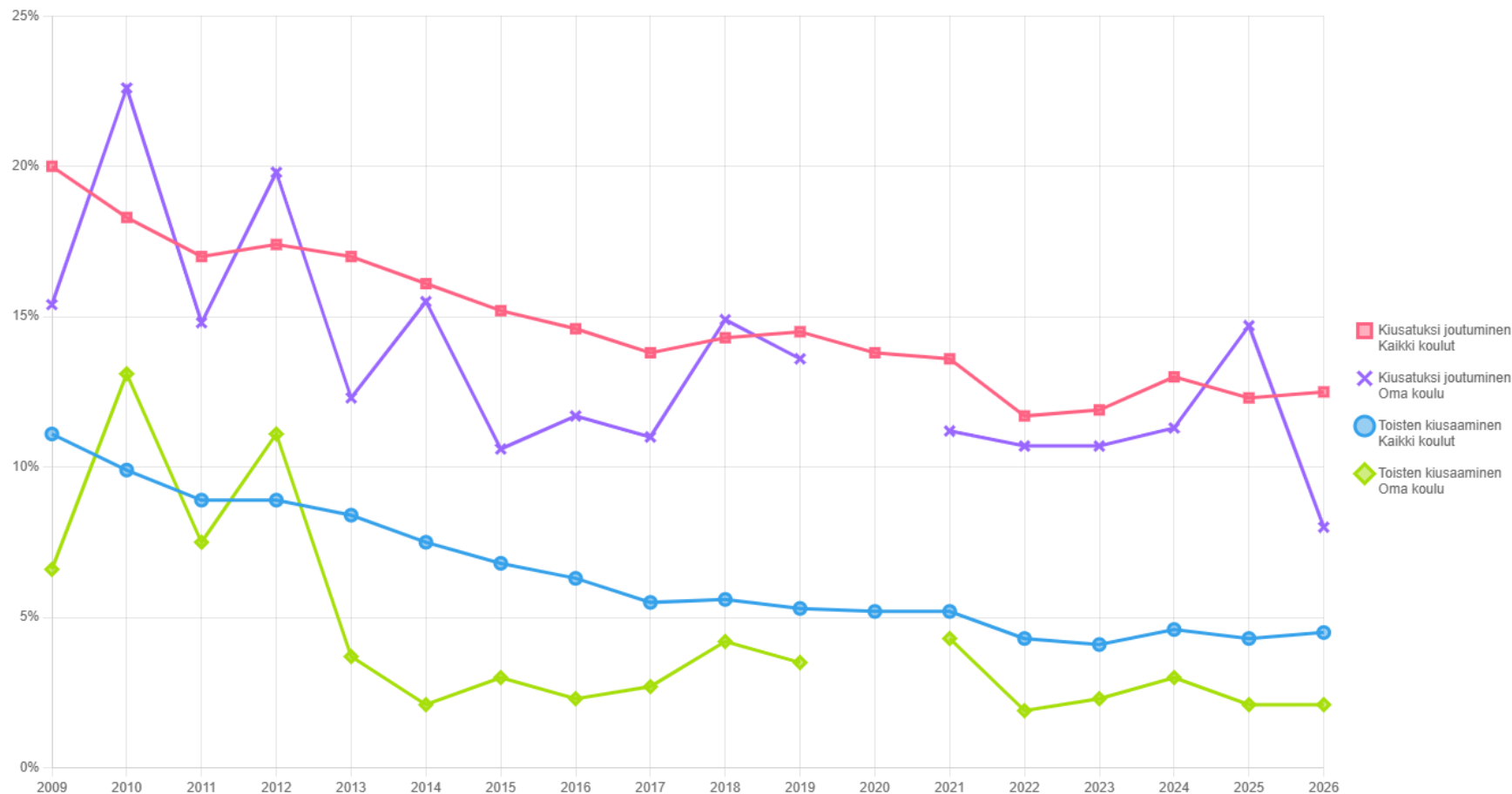
- Vähentävän toisten kiusaamista ja kiusatuksi joutumista (Kärnä ym., 2011; Nocentini & Menesini, 2016)
- Vaikuttavan myönteisesti oppilaiden hyvinvointiin, kouluviihtyvyyteen ja akateemiseen motivaatioon. (Williford ym., 2012; Salmivalli ym., 2012)
- Vähentävän oppilaiden ahdistuneisuutta ja masentuneisuutta ja vaikuttavan postiviivisesti käsityksiin ilmapiiristä vertaisryhmässä. (Williford et al, 2011)
- Lisäävän kouluviihtyvyyttä ja oppimismotivaatiota. (Salmivalli, Garandeanu & Veenstra, 2012)

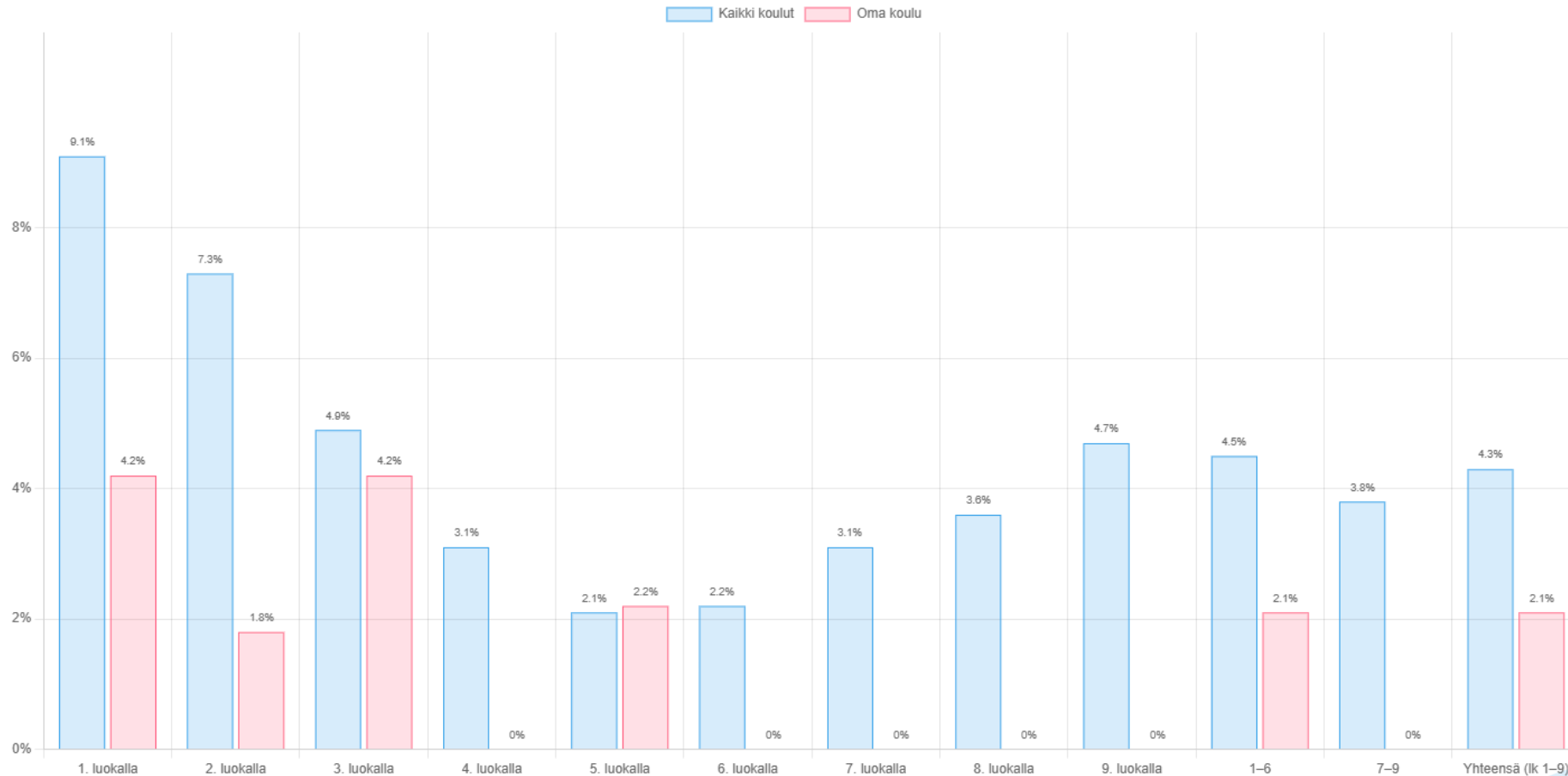
Aurinkorinteen koulun KiVa Koulu oppilaskyselyn tulokset keväältä 2026

- KiVa Koulu -ohjelmaan sisältyvä, vuosittain maaliskuussa toteutettava kysely toteutetaan vuosiluokkien 1–9 oppilaille.
- Oma koulu viittaa oppilaiden vastauksiin omassa koulussa.
- Kaikki koulut viittaa oppilaiden vastauksiin kaikissa oppilaskyselyyn vastanneissa Suomen KiVa-kouluissa.

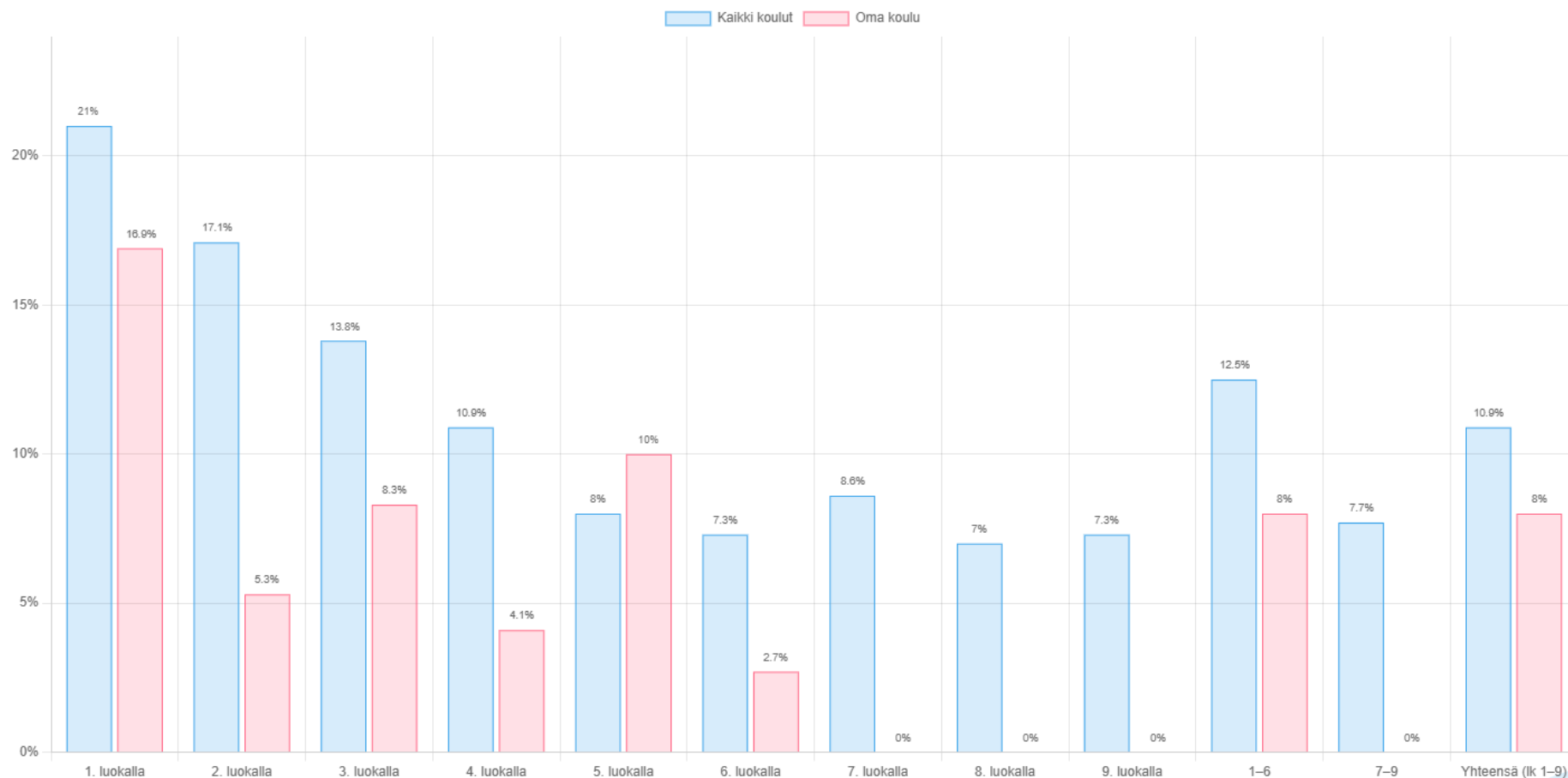
Oppilaat, jotka ovat kiusanneet muita tai kokeneet tullessa kiusatuksi kaksi tai kolme kertaa kuukaudessa tai useammin

Osuudet eri luokka-asteiden oppilaista, jotka ovat kiusanneet muita kaksi tai kolme kertaa kuukaudessa tai useammin.

Osuudet eri luokka-asteiden oppilaista, jotka ovat joutuneet kiusatuksi kaksi tai kolme kertaa kuukaudessa tai useammin

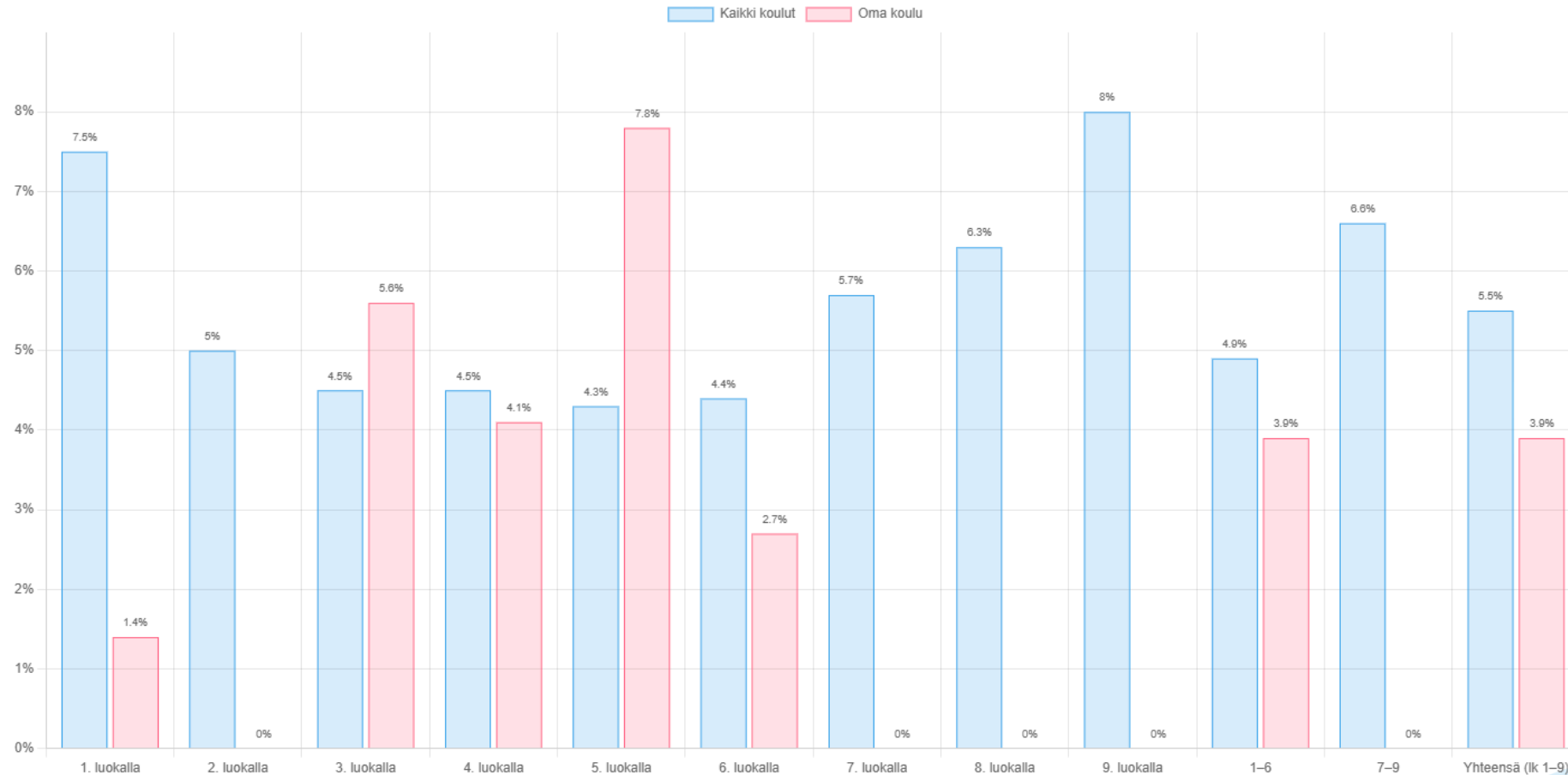

Niistä oppilaista, joita oli kiusattu 2–3 kertaa kuukaudessa tai useammin

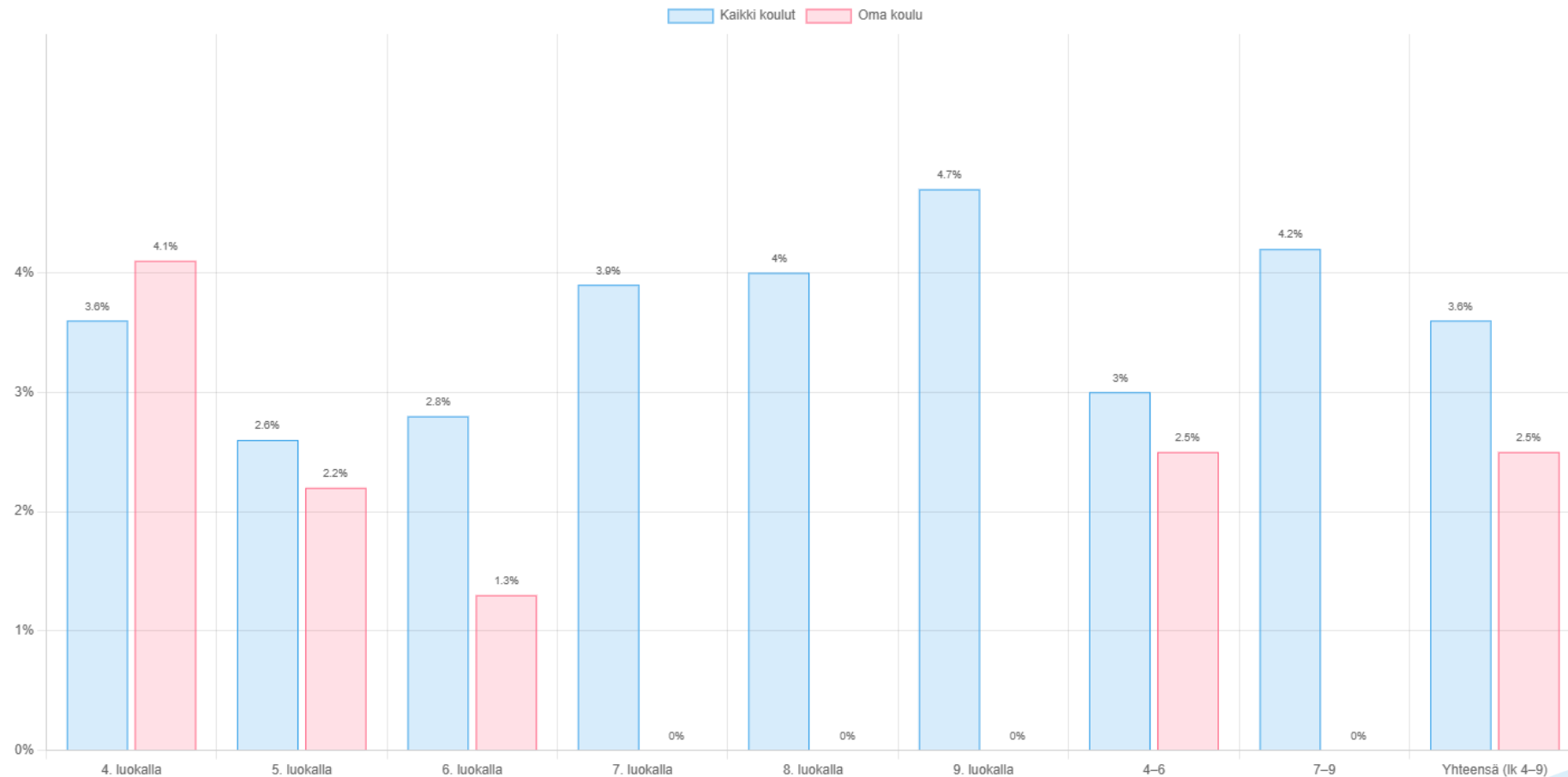
- **7** luokilta 1–3
- **3** luokilta 4–6

ilmaisi, että ei ollut kertonut kiusaamisesta kenellekään.

Osuudet oppilaista, jotka ovat kokeneet koulussa usein olonsa yksinäiseksi

Osuudet eri luokka-asteiden oppilaista, jotka ovat joutuneet kiusatuksi internetin kautta kaksi tai kolme kertaa kuukaudessa tai useammin

Osuudet eri luokka-asteiden oppilaista, jotka ovat kokeneet nimittelyä tai loukkaavaa kiusoittelevaa kaksikolme kertaa kuukaudessa tai useammin

Osuudet eri luokka-asteiden oppilaista, jotka ovat kokeneet muiden oppilaiden jättäneen hänet huomiotta tai muiden sulkeneen hänet ryhmän ulkopuolelle kaksi tai kolme kertaa kuukaudessa tai useammin

Osuudet eri luokka-asteiden oppilaista, jotka ovat kokeneet heistä levitetyn ilkeitä tai loukkaavia juttuja kaksi tai kolme kertaa kuukaudessa tai useammin

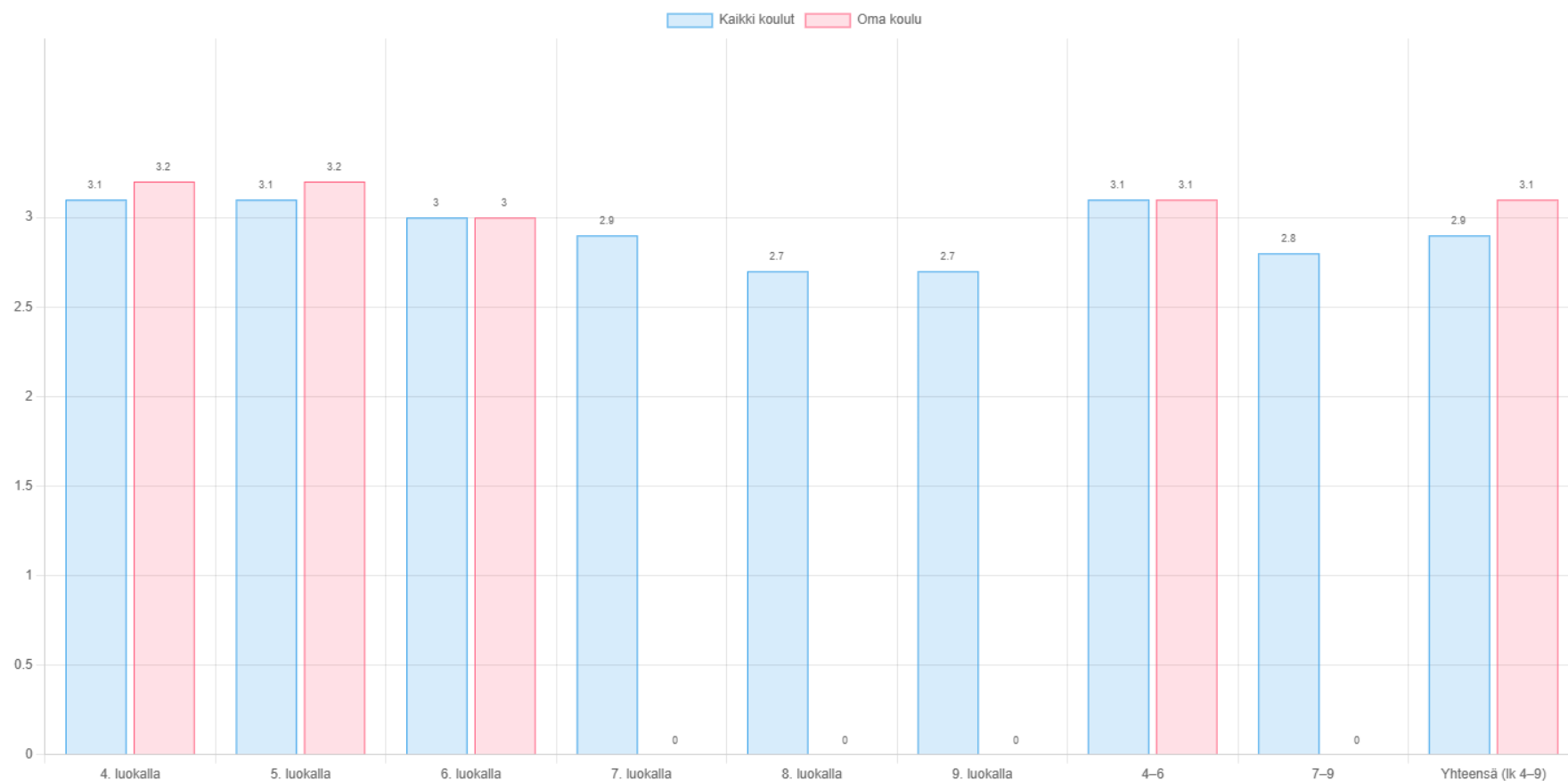

Osuudet eri luokka-asteiden oppilaista, jotka ovat kokeneet fyysistä kiusaamista kaksi tai kolme kertaa kuukaudessa tai useammin

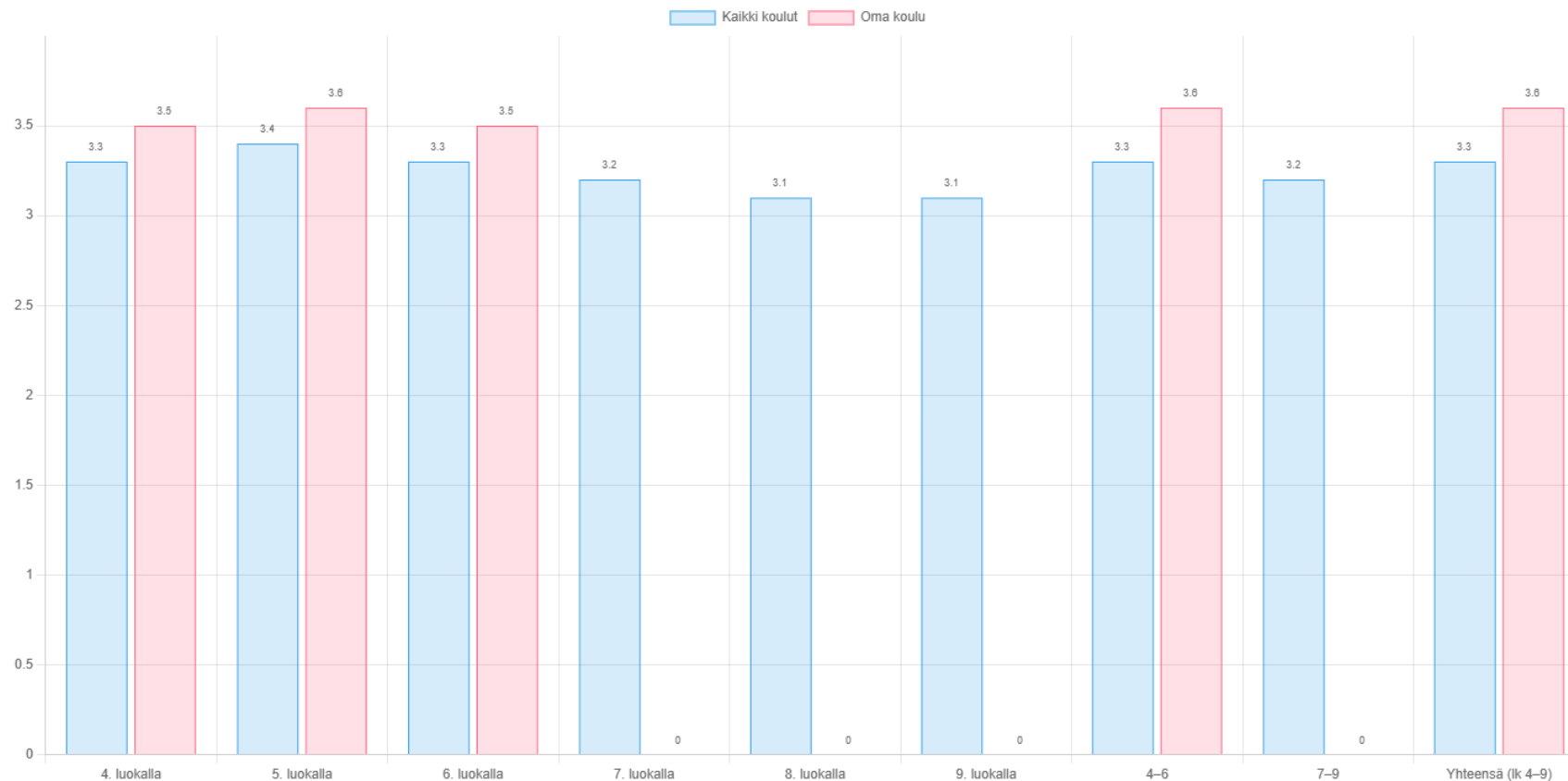
Oppilaiden käsitys luokanopettajan/luokanvalvojan suhtautumisesta kiusaamiseen

Mitä suurempi luku, sitä enemmän kiusaamisenvastaiseksi opettaja koetaan

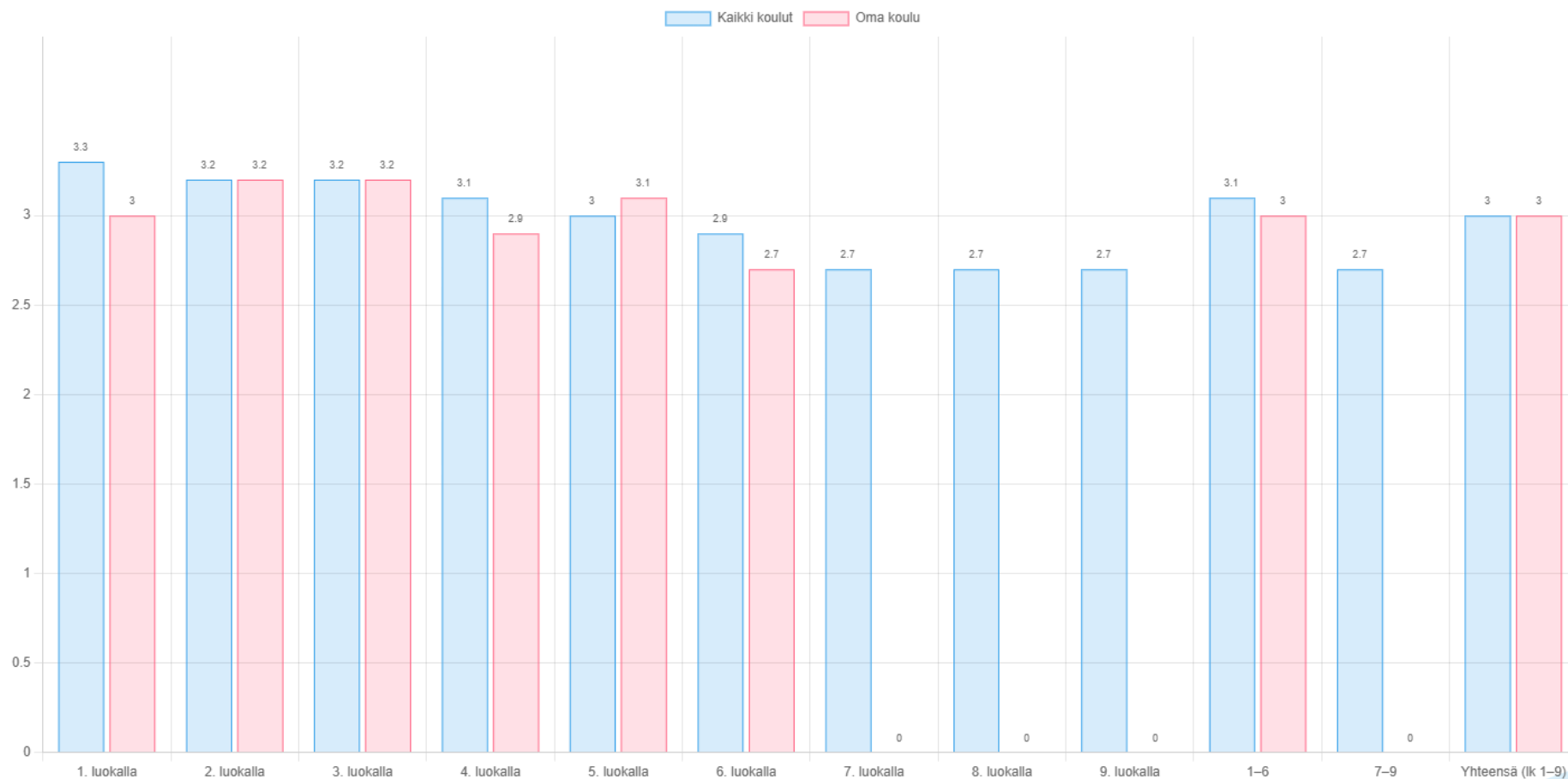
Oppilaiden käsitys vanhempien (huoltajan) suhtautumisesta kiusaamiseen

Mitä suurempi luku, sitä enemmän kiusaamisenvastaiseksi vanhemmat koetaan

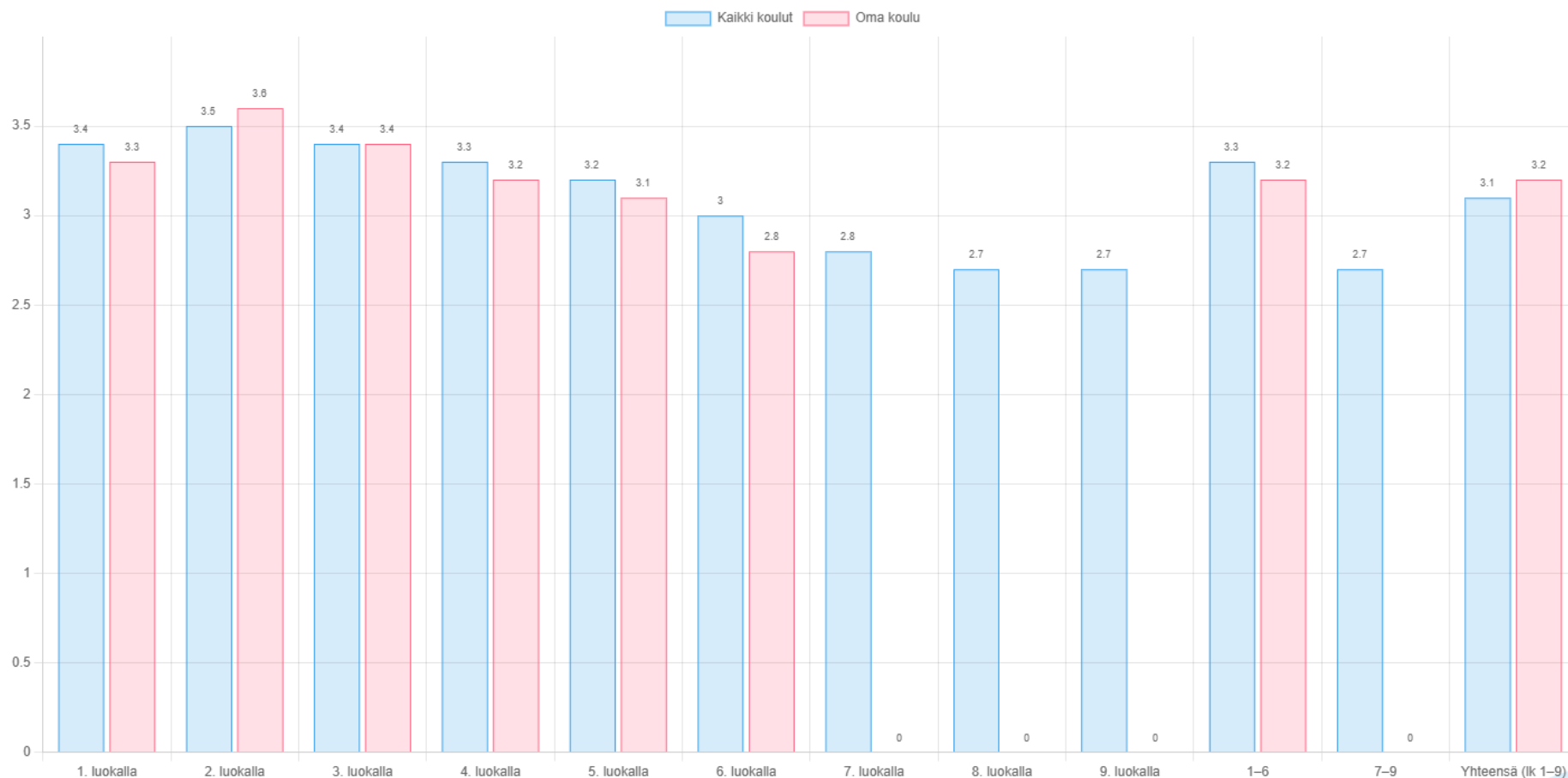
Oppilaiden kokemus koulun/luokan ilmapiiristä

Mitä suurempi luku, sitä paremmaksi ilmapiiri koetaan

Oppilaiden kokemus hyväksytyksi tulemisesta koulussa/luokassa

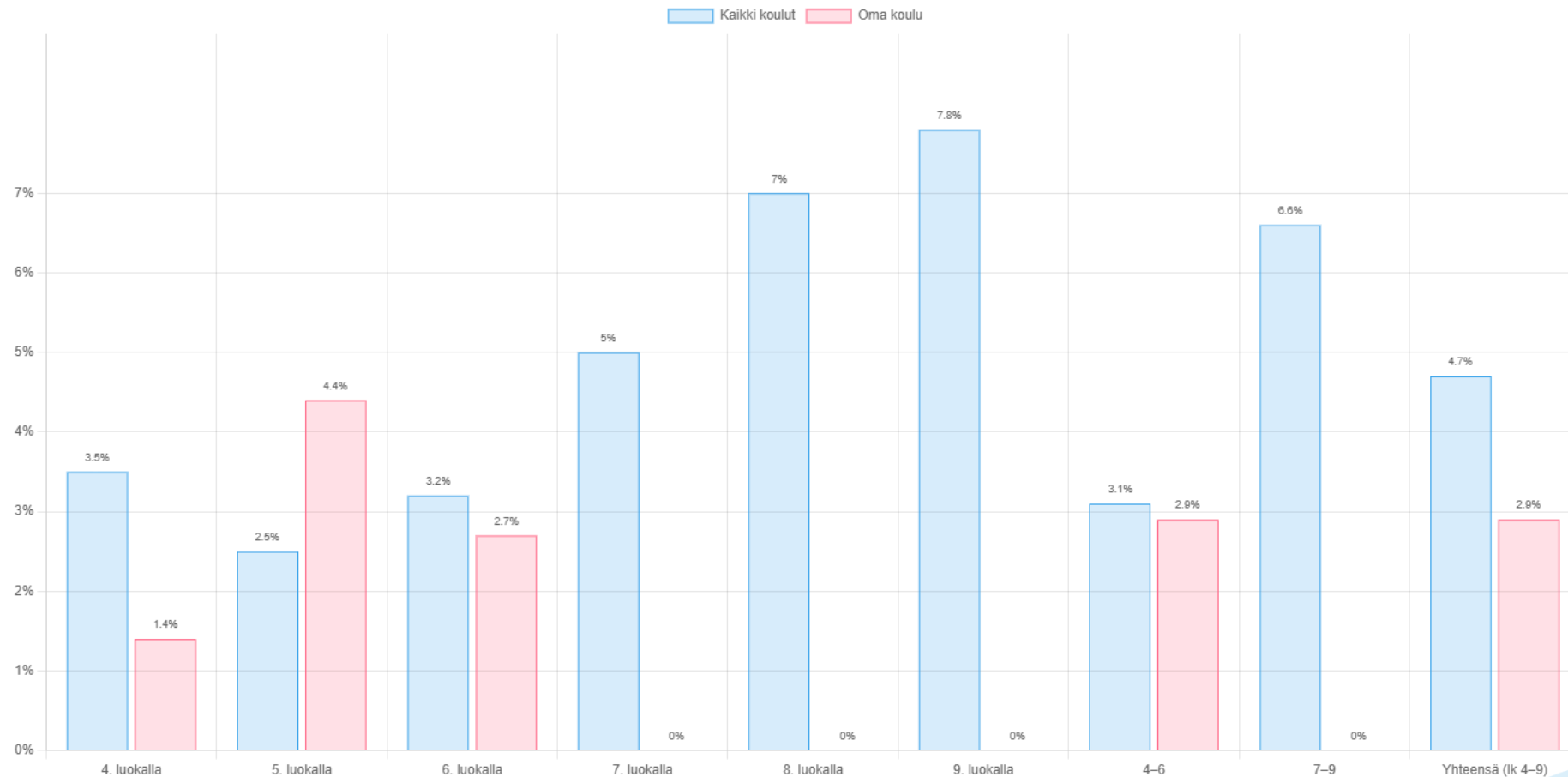
Mitä suurempi luku, sitä myönteisemmät kokemukset

Osuudet oppilaista, jotka ovat kokeneet koulussa 2-3 kertaa kuukaudessa tai useammin sukupuoleen tai seksuaalisuuteen kohdistuvaa nimittelyä tai pilkkaamista

Osuudet oppilaista, jotka ovat kokeneet koulussa 2-3 kertaa kuukaudessa tai useammin epämiellyttävää/ahdistavaa lähentelyä tai fyysistä koskettelua

Lisätietoa...

- www.kivakoulu.fi
- kivakoulu@utu.fi
- www.kivakoulu.fi/Vanhemmat

